

Podnikový časopis **EKOSVIP**

2. ročník
4/2013
30.4.2013

OBSAH č. 4/2013

Úvodník	1
Prevenca pred povodňami	2-3
Betón verzus hrádzky	4-5
Novinky	6
Záverom	6

ÚVODNÍK

Múdrost' múdrych – to sú Sokratove slová: „Viem, že nič neviem“.

Múdrost' múdrych je ich schopnosť nájsť to najlepšie riešenie problému. Pozeraním, počúvaním, pýtaním sa a odpovedaním. Bádáním, skúmaním, premýšľaním.

Sú celospoločenské problémy. Máme na ne vlastný názor. Aj vlastné riešenia. Ale majú ich aj iní ľudia.

Odbornejší vzdelaním. Sčítanejší knihami. A možno skúsenejší životom. Či rozhl'adenejší cestovaním.

Uzurpovať si jediná správnu cestu v živote, v profesii, v myslení, v konaní, znamená zmeniť ju na cestu pýchy a pádu. Ak nepripustíme dobrý úmysel toho druhého, vrháme tieň na naše vlastné úmysly.

Niekoľkoročný spor o protipovodňovú ochranu slovenských miest a obcí mi pripomína nezmyselnú vojnu: Dvaja bojujú proti sebe, hoci by mali vyvíjať spoločné úsilie spoločným smerom.

Pamätáte sa, čo sa stalo so Svätoplukovými rozdelenými troma prútmí? Zlomili sa, ako sa zlomia všetky izolované pokusy zmeniť spoločnosť k lepšiemu.

šéfredaktorka

PREVENCIA PRED POVODŇAMI dva pohľady

Program revitalizácie a integrovaného manažmentu povodí

Prevenca pred povodňami podľa tvorcov Programu revitalizácie a integrovaného manažmentu povodí v SR spočíva v 3 krokoch:

- i) *najprv* – zachytenie dažďovej vody v mieste / priestore, kde spadne
- ii) *následne* – akumulácia dažďovej vody v krajine
- iii) *až nakoniec* – odvedenie tej časti dažďovej vody, ktorú povodie/územie/krajina predtým neabsorbuje

Cieľom programu je: civilizačné pochopenie nevyhnutnosti zníženia odtoku dažďovej vody, ktorá v čase zvýšených zrážok a privalových dažďov spôsobuje záplavy a povodne.

V roku 2010 projekt s rozpočtom 580 tis. EUR štartoval v 23 obciach. Bolo vyhotovených 3198 hrádzok rôzneho druhu. Objem vodozádržných zariadení rôzneho druhu predstavoval takmer 143 tis. m³. Do prác sa zapojilo 341 pracovníkov

V roku 2011 sa realizovali 2 projekty:

- prvý s rozpočtom 17,55 mil. EUR a 3500 sezónnymi pracovnými miestami za účasti 191 obcí,
- druhý za 8,04 mil. EUR a so 4000 pracovnými miestami za účasti 354 obcí.

zdroj: www.rokovania.sk

Ide o budovanie a udržiavanie takých opatrení, ktoré zadržia vodu v krajine, na mieste kde spadne, pomocou hrádzok, zasakávacích jám, zväžnic, a ďalších vodozádržných prvkov.

Kritika zo strany vodohospodárov vyčíta projektu neudržateľnosť. Že rokmi vyjdu tieto opatrenia nazmar. Že príroda ich svojou silou zničí, a že nie je vôbec isté, či hrádzky veľkej vode odolajú.

Obr. Vodozádržné prvky vybudované nad obcou Krásna Lúka v rámci Programu revitalizácie, foto 20.4.2013

Program protipovodňovej ochrany

Opatrenia program protipovodňovej ochrany:

- v oblasti vodného hospodárstva (zadržiavanie vody v nádržiach a poldroch, budovanie hrádzí, úpravy koryta potokov),
- v oblasti územného plánovania (obmedzenie urbanizácie v oblastiach ohrozených povodňami),
- v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva (vsakovacie územia na poľnohospodárskych plochách, odvedenie vôd na menej hodnotné pozemky),
- v oblasti vlastnej starostlivosti Slovenského vodohospodárskeho podniku (stavby, predpisy a nariadenia).

zdroj: www.svp.sk

Tento dokument, ktorý ako východiskový pre protipovodňové opatrenia uvádza Slovenský vodohospodársky podnik, hovorí o potrebe budovania opevnení a regulácii potokov, o budovaní hrádzí a priehrad.

Zástancovia hrádzok vyčítajú projektom spevňovania brehov potokov a budovania priehrad nesystémovosť. Vyklúča sa celé rastlinstvo v blízkosti potoka a namiesto trávy a stromov sa „zasadia“ tvárnice, kameň a betón, ale živlu nerozkážeme. A veľkým rizikom týchto projektov je presúvanie problému na dolné toky riek.

Obr. Protipovodňová ochrana obce Roztoky, 2012

Obr. Regulácia toku – Hermanovský potok, 2012

BETÓN verzus HRÁDZKY

anketa

Je lepšie postaviť hrádzky v prírode a v súlade s prírodou, suplovať niekdajšie medze a priekopy? Alebo budovať betónové spevnenia potokov, priehrady či hrádze?

Opýtali sme sa našich kolegov, stavbárov, na ich názory. Prinášame ich odpovede na naše otázky, ale aj samostatné úvahy.

1. Aký je váš názor na projekt budovania hrádzok v obciach? (pozitíva – negatíva)
2. Čo si myslíte o budovaní brehových opevnení potokov? (pozitíva - negatíva)
3. Ktorú z týchto dvoch možností protipovodňovej ochrany obcí preferujete, prečo? Prípadne poznáte iný, lepší spôsob ochrany obcí pred povodňami?

Štefan Olejník, obchodno-technický riaditeľ:

1. Necítim sa byť v tejto problematike odborníkom a nemám dostatok informácií.
2. Že je to konvenčný spôsob riešenia danej problematiky.
3. Neviem, ale filozofia zadržovania vody na miestach, kde prirodzene vzniká, sa mi celkom páči.

Peter Berdis, majster:

Prakticky už cca 15 rokov súhlasím s názorom, ktorý presadzuje skupina vodohospodárov na čele s p. Kravčíkom, a to je zhruba jedna veta: Vodu je potrebné zadržať tam, kde padne.

Dá sa to samozrejme rozvinúť a bola by to samozrejme dlhšia debata, pretože hrádzky sú iba jedna z možností, ako vodu spomaliť. Je potrebné umožniť zrážkovej vode, aby jej značná časť ostala v lesoch, na lúkach a v jazerách.

Ing. Jaroslav Zitrický, stavbyvedúci:

Bol som spoluúčastníkom pri niektorých akciách týkajúcich sa tejto problematiky v období pred 2 rokmi.

Protipovodňovými opatreniami sa zaoberá niekoľko skupín ľudí. Málokto sa však zamýšľal nad tým, prečo vznikajú povodne. Skôr sa zaoberali tým, ako zabrániť tomu, aby pri „storočných vodách“ neboli zaplavené mestá a obce, aby nedošlo k stratám na ľudských životoch či ku škodám na majetku.

Povedal by som, že to už je dosť neskoro na to, aby sa naplňovali vrecia s pieskom a navyšovali tým hrádze potokov či riek, či robili podobné opatrenia. Z začať je treba podstatne skôr, a to pri zrode väčšiny týchto „veľkých vôd“.

Jedna skupina, ktorá sa začala zaoberať týmto problémom, presadzovala teóriu drevených hrádzok. Podľa mňa to boli hrádzky, ktoré nesplnili svoj účel preto, lebo boli „riedke“ a preto neboli schopné zadržať vodu stekajúcu z lesov a postupne sa zväčšujúcu do takých rozmerov, že ohrozovala obce a mestá.

Ďalšia skupina, ktorá túto problematiku riešila z niekoľkých pohľadov, a to hlavne prečo vznikajú „veľké vody“:

- Zlé sklony lesných ciest, voda sa zhromažďuje na nich a steká v smere cesty do obcí. Keby stiekla cez cestu na druhú stranu, podstatná časť tejto vody by sa stratila v lese a vsiakla by do pôdy.
- Cesty sú často tak povymývané, že nie sú schodné ani pešo a nie ešte dopravným prostriedkom, a pod.

Jej riešením bolo prerobiť spády lesných ciest tam kde to bolo možné a potom rozryť lesnú cestu „kubičákom“ do hĺbky 1m, voda vsiakla do zeme už na lesnej ceste, nezhrmažďovala sa do veľkých vôd a nevalila sa na obce pod týmito lesmi.

Podľa môjho názoru je to logické riešenie, ale s jedným háčikom, že v prípade požiaru (aký bol napr. na Spiši či na Donovaloch) sa po týchto približovacích cestách nedostane ani jedno hasičské auto.

Okrem toho presadzovala táto skupina skôr veľké hrádzky z dostupného materiálu a to tak, že sa povyrubovali stromy, pováľali sa priečne cez priekopu, postupne sa prisypávali hlinou a zhutňovali, s jedným malým prepacom na kraji hrádzky. Áno, možno lepšie riešenie ako u prvej skupiny, ale podľa mňa opäť s jedným háčikom. Tieto hrádzky zadržali vodu a ochránili obec pred povodňami, ale len pri prvom daždi, resp. na začiatku dlhotrvajúcich dažďov, pretože na týchto hrádzkach nie je výpustný otvor, aby sa bolo možné pripraviť na ďalšiu vodu.

Voda zadržaná v tomto priestore ostala, stratilo sa len to, čo sa vyparilo alebo vsiaklo do podložia do určitého času. Osobne si však neviem dosť dobre predstaviť, aby každá väčšia roklina ako potenciálna hrozba veľkej vody mala na svojom konci betónovú hrádzku so všetkým čo k tomu patrí.

V každom prípade by sa na financovaní akýchkoľvek protipovodňových opatrení mali podieľať všetky poisťovne. Možno aj v minulosti dali, ale kto vie, kde skončili pridelené finančné prostriedky, či vôbec niekto odkontroloval to, ako boli využité....

Ďakujem kolegom za ich názory a postrehy.

Ako to pri veľkých sporoch býva, pravda bude zrejme niekde uprostred. Možno je správne riešenie skryté v kombinácii opatrení oboch rozhádaných skupín.

NOVINKY apríl 2013

• Úspešná elektronická aukcia

Od zavedenia inštitútu elektronickej aukcie v roku 2012 do praxe verejného obstarávania v SR, sme sa zúčastnili niekoľkých elektronických aukcií.

Prvú úspešnú e-aukciu absolvovali naši kolegovia na technickom oddelení začiatkom apríla 2013.

• Úprimnú sústrasť

Vo veku nedožitých 70 rokov nás v apríli navždy opustil náš bývalý pracovník, vodič a neskôr strážnik Jozef Rapavý. Vyjadrujeme úprimnú sústrasť pozostalým.

• Deň Zeme 22.apríl

Prvá oslava Dňa Zeme sa konala v americkom San Franciscu a datuje sa do roku 1970.

Cieľom vyhlasovateľov bolo zvýšiť energetickú účinnosť, recyklovať odpady a hľadať obnoviteľné zdroje energie.

OSN začala tento sviatok sláviť v roku 1971. Keď sa v roku 1990 pridal k Amerike zvyšok sveta, stal sa 22. apríl Medzinárodným dňom Zeme.

ZÁVEROM

Dramatická aprílová zmena počasia – zo zimy na začiatku apríla rovno do leta na jeho konci – dáva tušiť, že niečo pravdy na poplašných správach o globálnom otepľovaní asi bude.

Verím, že ako sa správame k prírode, k svetu, k ľuďom okolo, tak sa príroda, svet i ľudia správajú voči nám.

Napriek tomu si myslím, že všetky tie katastrofické scenáre netreba brať príliš vážne. To sa zasa len niekto snaží zobrať nám strašením našu slobodu.

Príroda, tento svet i všetko hmotné v ňom, nám bolo dané do užívania. „Nič ti tu nepatrí, a nič nevezmeš si ďalej ...“ píšem v jednej básni. A niekto múdry zas povedal: „Naozaj nám patrí len sloboda.“

Slobodne a zodpovedne – nech je leitmotívom každého nášho konania.

EKO SVIP, s.r.o., 2013

*Ing. Marcela Bujňáková
šéfredaktor*

*Pripomienky, námety a reakcie môžete posielat'
na e-mail: marketing@ekosvip.sk.*